

De mentale gezondheid van inwoners van GGD-regio Kennemerland in 2021/2022

De cijfers van de meest recente Gezondheidsmonitors op een rij

Inleiding

Wat komt er in deze factsheet aan bod?

GGD Kennemerland doet periodiek onderzoek naar de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van inwoners van GGD Kennemerland. Dat gebeurt door middel van grote vragenlijstonderzoeken, de zogeheten 'Gezondheidsmonitors'. GGD Kennemerland doet dit veelal samen met de andere GGD'en, het RIVM en het CBS. Daardoor is de situatie in GGD-regio Kennemerland ook te vergelijken met die in heel Nederland. Er zijn in totaal vier Gezondheidsmonitors, elk gericht op een andere leeftijdsgroep: kinderen, jeugd, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen. Elke leeftijdsgroep wordt elke paar jaar onderzocht, zodat ook is te zien of er veranderingen zijn over tijd. Alleen van de jongvolwassenen is geen eerdere ronde geweest in GGD-regio Kennemerland. Inwoners doen mee door een vragenlijst in te vullen. Bij kinderen vullen hun ouders de vragenlijst in.

De Kennemerlandse resultaten van de meest recente Gezondheidsmonitors zijn beschreven in vier afzonderlijke rapporten:

[Kindermonitor 2022](#) (0 t/m 11 jaar)

[Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021](#) (klas 2 en 4 middelbare school)

[Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022](#) (16 t/m 25 jaar)

[Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022](#) (18 jaar en ouder)

Deze factsheet zet voor het thema mentale gezondheid alle Kennemerlandse cijfers uit de afzonderlijke rapporten bij elkaar, zodat in één keer is te zien hoe het is gesteld met de mentale gezondheid van de verschillende leeftijdsgroepen in GGD-regio Kennemerland.

Wat is mentale gezondheid?

Het RIVM en het Trimbos-instituut zijn samen met experts tot [één definitie van mentale gezondheid](#) gekomen:

Mentale gezondheid is de manier waarop je je verhoudt tot jezelf en tot anderen en hoe je omgaat met de uitdagingen in het dagelijks leven. Tegelijkertijd gaat het ook over hoe jij en anderen in de samenleving dit ervaren.

Coronavirus

In maart 2020 deed het Coronavirus zijn intrede in Nederland en werden maatregelen afgekondigd. Om de gezondheidsgevolgen van de coronacrisis in kaart te brengen, vonden extra metingen van de Gezondheidsmonitors plaats. De dataverzameling van de corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 (sep – nov) vond plaats toen de samenleving weer een beetje open ging, en net voor de komst van Omikron en de harde lockdown die daarop volgde. De dataverzameling van de andere Gezondheidsmonitors vond plaats na het vervallen van de laatste coronamaatregelen (direct daarna tot een half jaar later).

Deze factsheet begint met een samenvatting van de belangrijkste resultaten, in de vorm van **kernboodschappen**.

Op de pagina's daarna worden de kernboodschappen één voor één toegelicht aan de hand van de onderliggende cijfers.

Eerst wordt de **huidige situatie** in kaart gebracht voor wat betreft mentale gezondheid.

Vervolgens wordt gekeken of er verschillen zijn in mentale gezondheid naar **leeftijd**, **geslacht** en **opleidingsniveau**.

Tot slot wordt waar mogelijk gekeken naar **ontwikkelingen over de tijd**. Dat is alleen mogelijk als het onderwerp ook al in een eerdere Gezondheidsmonitor ronde is uitgevraagd en op dezelfde manier.

Overal wordt onderscheid gemaakt tussen **mentaal welzijn** (geluk, vertrouwen in de toekomst, tevredenheid, veerkracht, weerbaarheid) en **mentale problemen** (psychische klachten, prestatiedruk, stress, eenzaamheid, suïcidegedachten).

Inhoudsopgave

Kernboodschappen	4
Huidige situatie	5 en 6
Verschillen naar leeftijd	7 en 8
Verschillen naar geslacht	9 en 10
Verschillen naar opleiding	11 en 12
Ontwikkelingen over tijd	13

Kernboodschappen

Hoe gaat het met de mentale gezondheid van inwoners van GGD-regio Kennemerland? De meest recente Gezondheidsmonitors van GGD Kennemerland geven onderstaand beeld. Klik op de afbeelding om direct naar de onderliggende cijfers te gaan, of blader verder.

Huidige situatie

Mentale gezondheid onder druk,

Een meerderheid van de inwoners voelt zich gelukkig en is tevreden en voldoende weerbaar. Echter, slechts ongeveer de helft van de inwoners heeft veel vertrouwen in de toekomst en is veerkrachtig. Bovendien rapporteert een aanzienlijke groep inwoners psychische klachten, stress, prestatiedruk, eenzaamheid en suïcidegedachten.

Verschillen naar leeftijd

meer bij jonge volwassenen,

Bij kinderen zijn vrijwel geen leeftijdsverschillen zichtbaar in mentale gezondheid. Bij jeugd op de middelbare school wel: vierdeklassers hebben op meerdere vlakken een slechtere mentale gezondheid dan tweedeklassers. Onder volwassenen en ouderen is de mentale gezondheid van jonge volwassenen het slechtst. Daarna is de mentale gezondheid beter. Alleen op latere leeftijd (vanaf 85 jaar) is de mentale gezondheid weer wat slechter.

Verschillen naar geslacht

vrouwen

Bij kinderen zien we (nog) amper geslachtsverschillen in mentale gezondheid. Bij jeugd, (jong)volwassenen en ouderen wel. Op die leeftijd rapporten meisjes en vrouwen over het algemeen een minder goede mentale gezondheid dan jongens en mannen.

Verschillen naar opleiding

en lager opgeleiden.

Bij jeugd op de middelbare school zien we (nog) geen grote verschillen in mentale gezondheid tussen degenen op het vmbo en degenen op havo/vwo. Op latere leeftijd zijn er wel opleidingsverschillen. Des te lager (jong)volwassenen en ouderen zijn opgeleid, des te minder goed de mentale gezondheid over het algemeen is. Alleen bij stress zijn geen duidelijke opleidingsverschillen.

Verandering over de tijd

Toename mentale druk.

De mentale gezondheid van jeugd, volwassenen en ouderen is op veel vlakken verslechterd, vooral tussen 2020 en 2022. Er is een afname in geluk en weerbaarheid en een toename in psychische klachten, angst- en depressieklachten, suïcidegedachten en eenzaamheid. Alleen stress is niet toegenomen. Voor jongvolwassenen is geen vergelijking mogelijk over de tijd.

Huidige situatie

Mentale gezondheid onder druk

Een meerderheid van de inwoners voelt zich gelukkig en is tevreden en voldoende weerbaar. Echter, slechts ongeveer de helft van de inwoners heeft veel vertrouwen in de toekomst en is veerkrachtig. Bovendien rapporteert een aanzienlijke groep inwoners psychische klachten, stress, prestatiedruk, eenzaamheid en suïcidegedachten. Deze kernboodschap is gebaseerd op de volgende cijfers:

Kinderen (0-11jr)

Jeugd (klas 2 en 4)

Jongvolwassenen (16-25 jaar)

Volwassenen & ouderen (18 jaar en ouder)

Mentaal welzijn

Gelukkig

99%* 78%** 59% 78%

Voldoende weerbaar

92% (4-11jr) 88% 83%

Veel vertrouwen in de toekomst

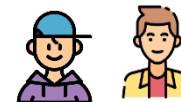

52% 46%

88% heeft veel zorgen om maatschappelijke thema's, vooral over de **woningmarkt** (75%) en het **klimaat** (47%).

Veerkrachtig

Herstelt snel na moeilijke periode **65%** **55%**

Vindt het makkelijk om stressvolle tijd te doorstaan **41%** **42%**

Hoge veerkracht **53%**

Redelijk tot zeer tevreden met:

84% zichzelf **82%** leven

*Dit onderwerp is anders nagevraagd bij deze leeftijdsgroep(en), en daardoor niet direct te vergelijken met de andere leeftijdsgroep(en).

**Dit is een andere indicator van 'geluk' dan is gebruikt in de rapportage van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2021.

Mentale problemen

Psychische klachten

29% 51% 20%

 21% wordt in het dagelijks leven vaak/voortdurend **bepert** door psychische klachten.

 10% heeft een hoog risico op een **angststoornis of depressie**.

Veel prestatiedruk

14%
(8-11jr)

Vaak/veel stress

47%* 47%* 21%*

 Meeste stress door **school of huiswerk (35%)** en **alles** wat gedaan moet worden (**27%**).

 Meeste stress door **studie of school (33%)**, **alles** wat hij/zij moet doen (**28%**) en **eisen** die hij/zij aan zichzelf stelt (**26%**).

 Meeste stress door **werk (13%)**, **geldzaken (9%)** en **familie en vrienden (8%)**.

Eenzaam

32%* 62%* 49%*

 22% voelt zich **soms** eenzaam en **10%** **vaak of (bijna) altijd** eenzaam.

 36% voelt zich **enigszins** eenzaam en **26% (zeer) sterk** eenzaam.

59% voelt zich **sociaal** eenzaam en **68%** **emotioneel** eenzaam.

 35% voelt zich **matig** eenzaam en **14% (zeer) sterk** eenzaam.

34% voelt zich **sociaal** eenzaam en **30%** **emotioneel** eenzaam.

Suicidegedachten

24% 31% 10%

 19% had **soms** suicidegedachten dit jaar en **5% (heel) vaak**.

3% zegt een **suicidepoging** te hebben gedaan dit jaar.

 24% had **soms** suicidegedachten dit jaar en **7% (heel) vaak**.

 9% had **soms** suicidegedachten dit jaar en **1% (heel) vaak**.

De mentale gezondheid van inwoners van GGD-regio Kennemerland verschilt niet veel van die in heel Nederland.

Verschillen naar leeftijd

Meer mentale druk bij jonge volwassenen

Bij kinderen zijn vrijwel geen leeftijdsverschillen zichtbaar in mentale gezondheid. Bij jeugd op de middelbare school wel: vierdeklassers hebben op meerdere vlakken een slechtere mentale gezondheid dan tweedeklassers. Onder volwassenen en ouderen is de mentale gezondheid van jonge volwassenen het slechtst. Daarna is de mentale gezondheid beter. Alleen op latere leeftijd (vanaf 85 jaar) is de mentale gezondheid weer wat slechter. Deze kernboodschap is gebaseerd op de volgende cijfers:

Kinderen (0-11jr)

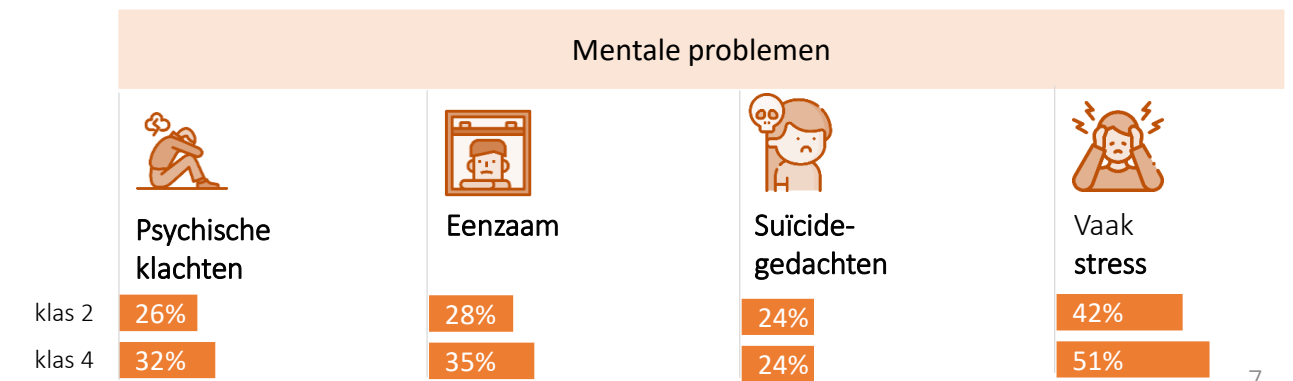
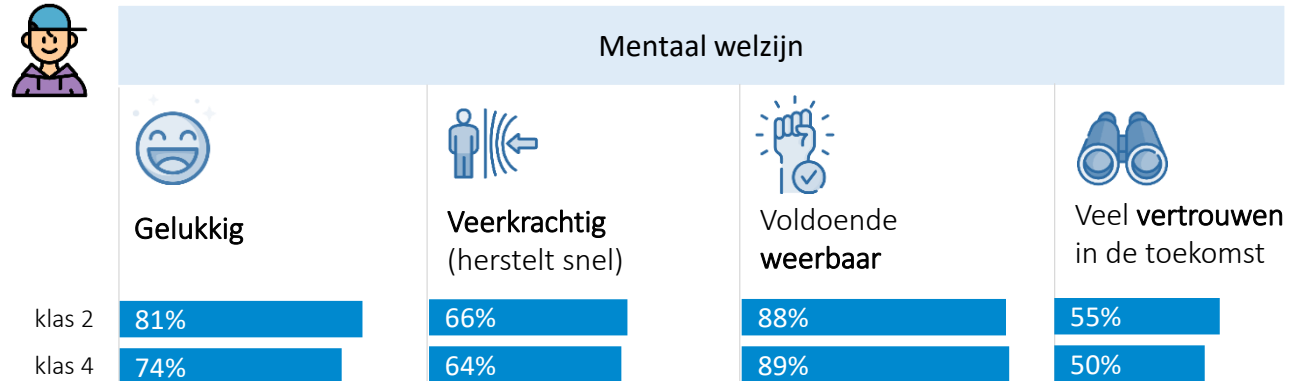
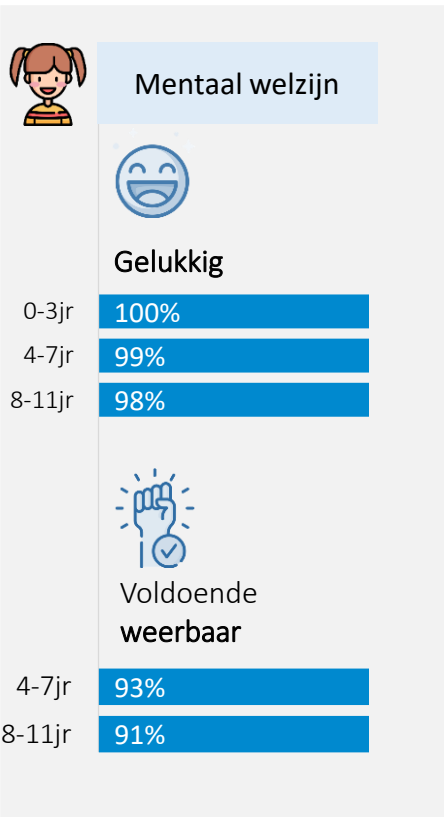

Jeugd (klas 2 en 4)

Volwassenen & ouderen (18 jaar en ouder)

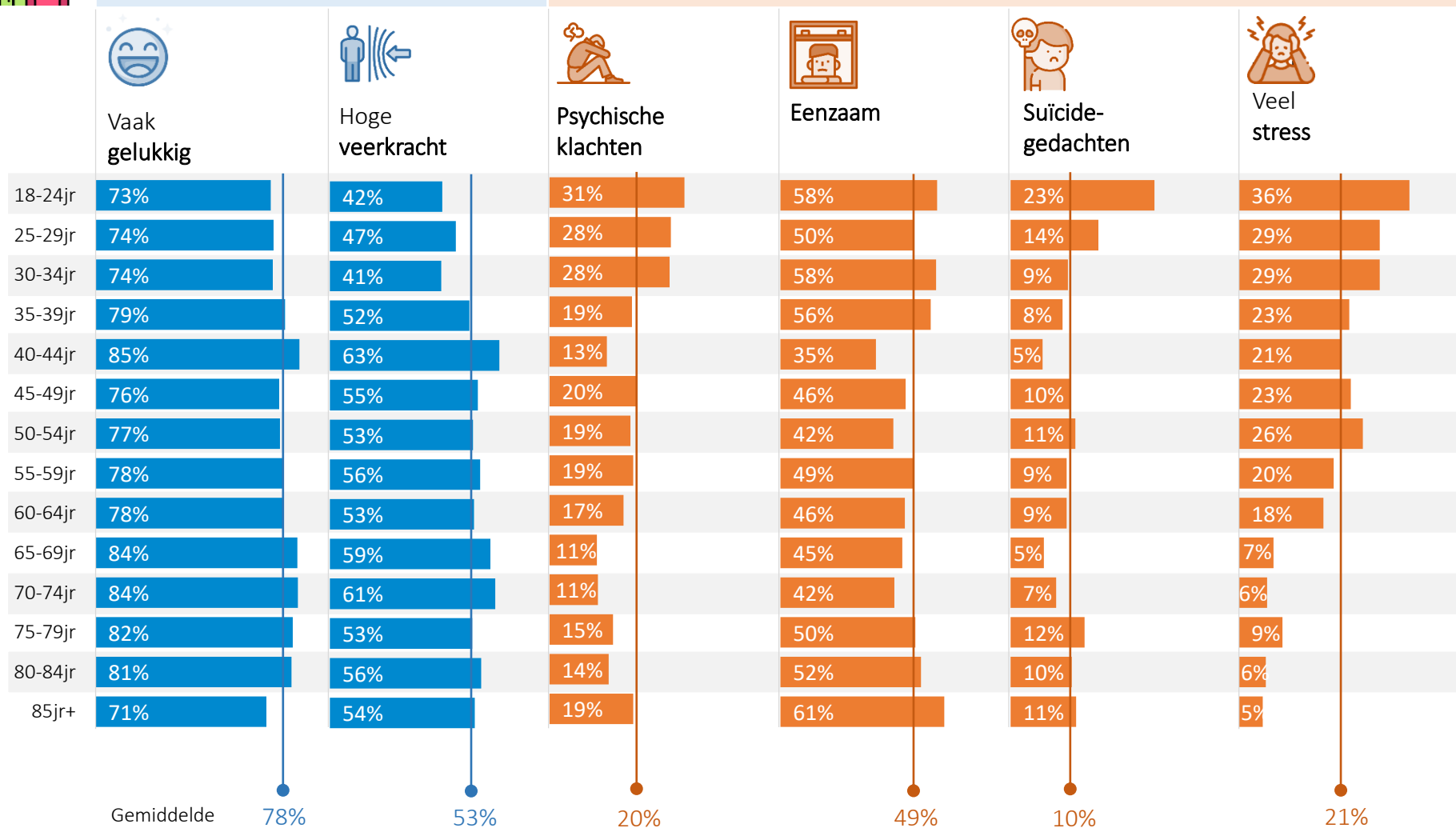
De resultaten van Jongvolwassenen zijn niet uitgesplitst naar leeftijd vanwege de overlap in leeftijd met Volwassenen & ouderen

Mentaal welzijn

Mentale problemen

Verschillen naar geslacht

Meer mentale druk bij vrouwen

Bij kinderen zien we vrijwel geen geslachtsverschillen in mentale gezondheid. Bij jeugd, (jong)volwassenen en ouderen wel. Op die leeftijd rapporten meisjes en vrouwen over het algemeen een minder goede mentale gezondheid dan jongens en mannen. Deze kernboodschap is gebaseerd op de volgende cijfers:

Kinderen (0-11jr)

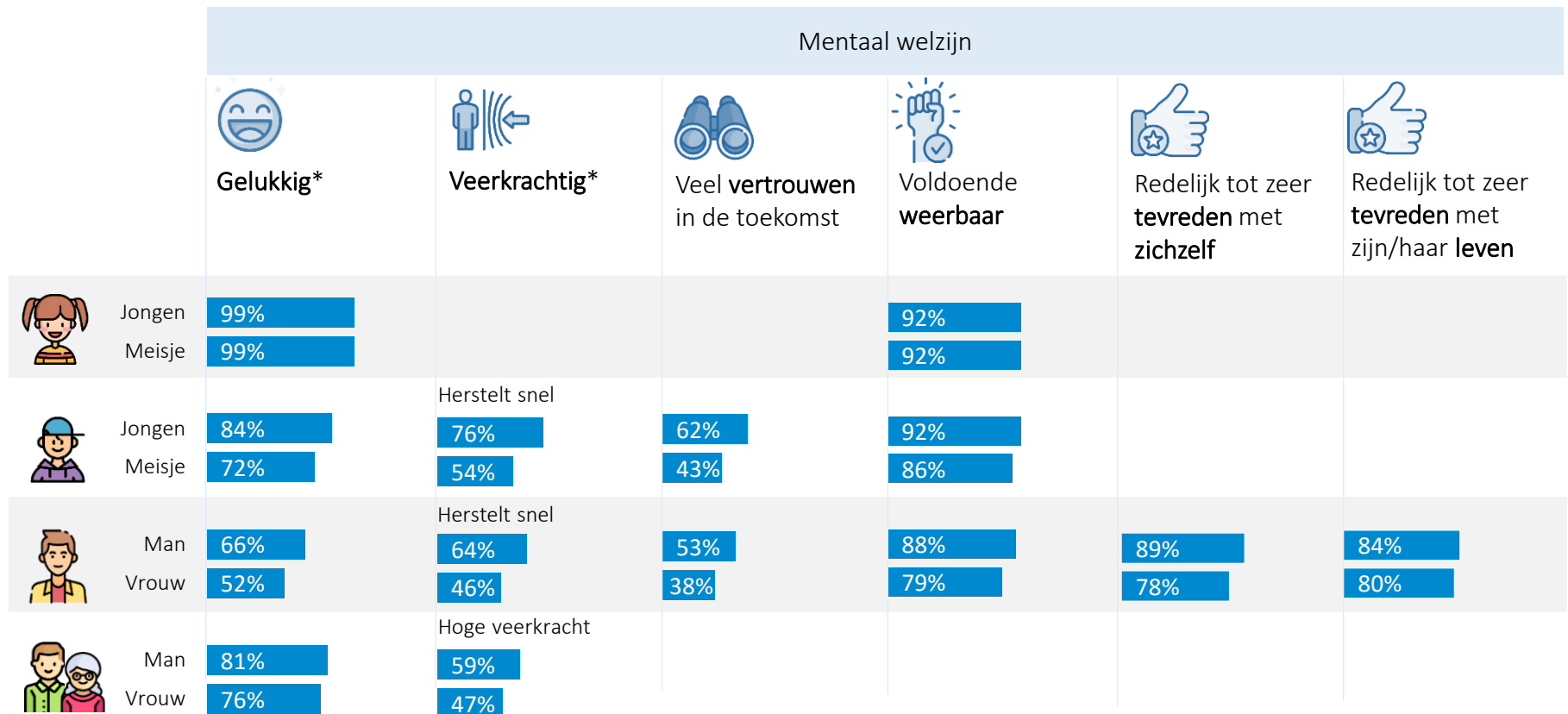
Jeugd (klas 2 en 4)

Jongvolwassenen (16-25 jaar)

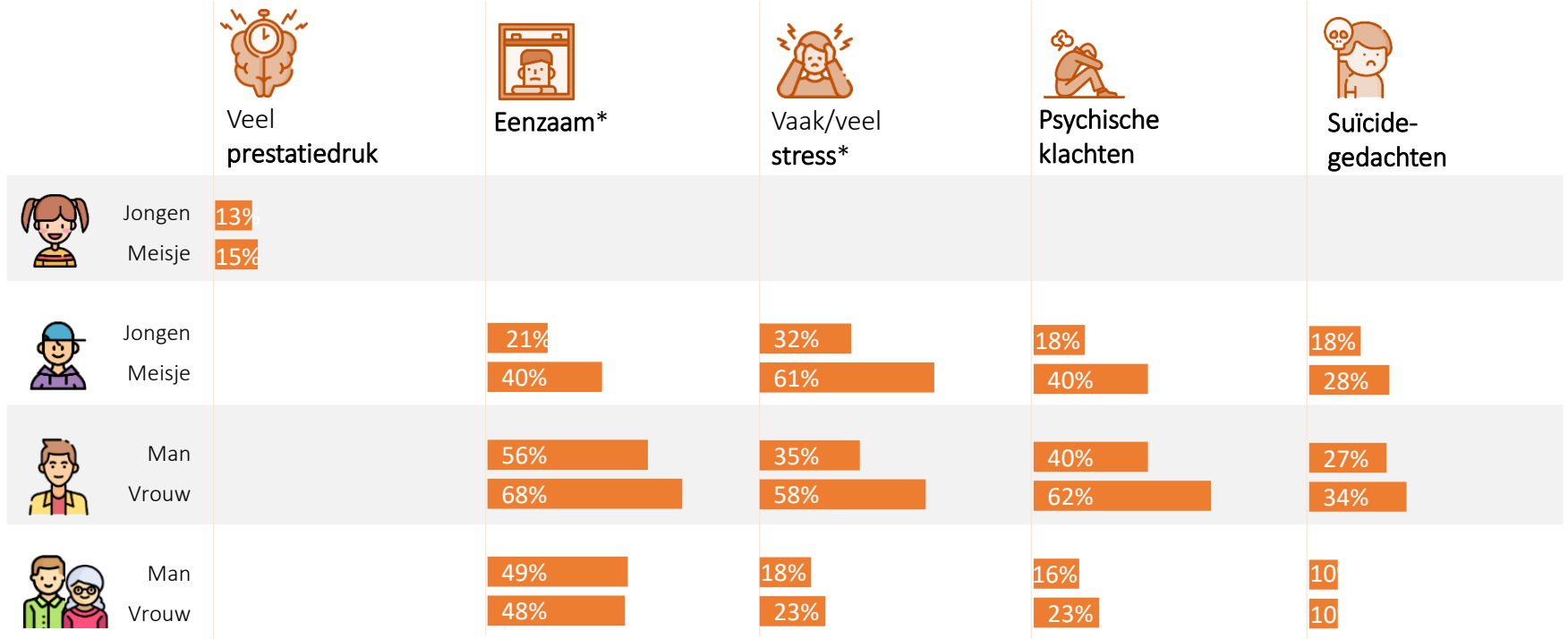

Volwassenen & ouderen (18 jaar en ouder)

*Dit onderwerp is niet bij elke leeftijdsgroep hetzelfde nagevraagd en daardoor niet direct te vergelijken tussen alle verschillende leeftijdsgroepen.

Mentale problemen

*Dit onderwerp is niet bij elke leeftijdsgroep hetzelfde nagevraagd en daardoor niet direct te vergelijken tussen alle verschillende leeftijdsgroepen.

Verschillen naar opleiding

Meer mentale druk bij lager opgeleiden

Bij jeugd op de middelbare school zien we (nog) geen grote verschillen in mentale gezondheid tussen degenen op het vmbo en degenen op havo/vwo. Op latere leeftijd zijn er wel opleidingsverschillen. Des te lager jongvolwassenen, volwassenen en ouderen zijn opgeleid, des te minder goed de mentale gezondheid over het algemeen is. Alleen bij stress zijn geen duidelijke opleidingsverschillen. Deze kernboodschap is gebaseerd op de volgende cijfers:

Jeugd (klas 2 en 4)

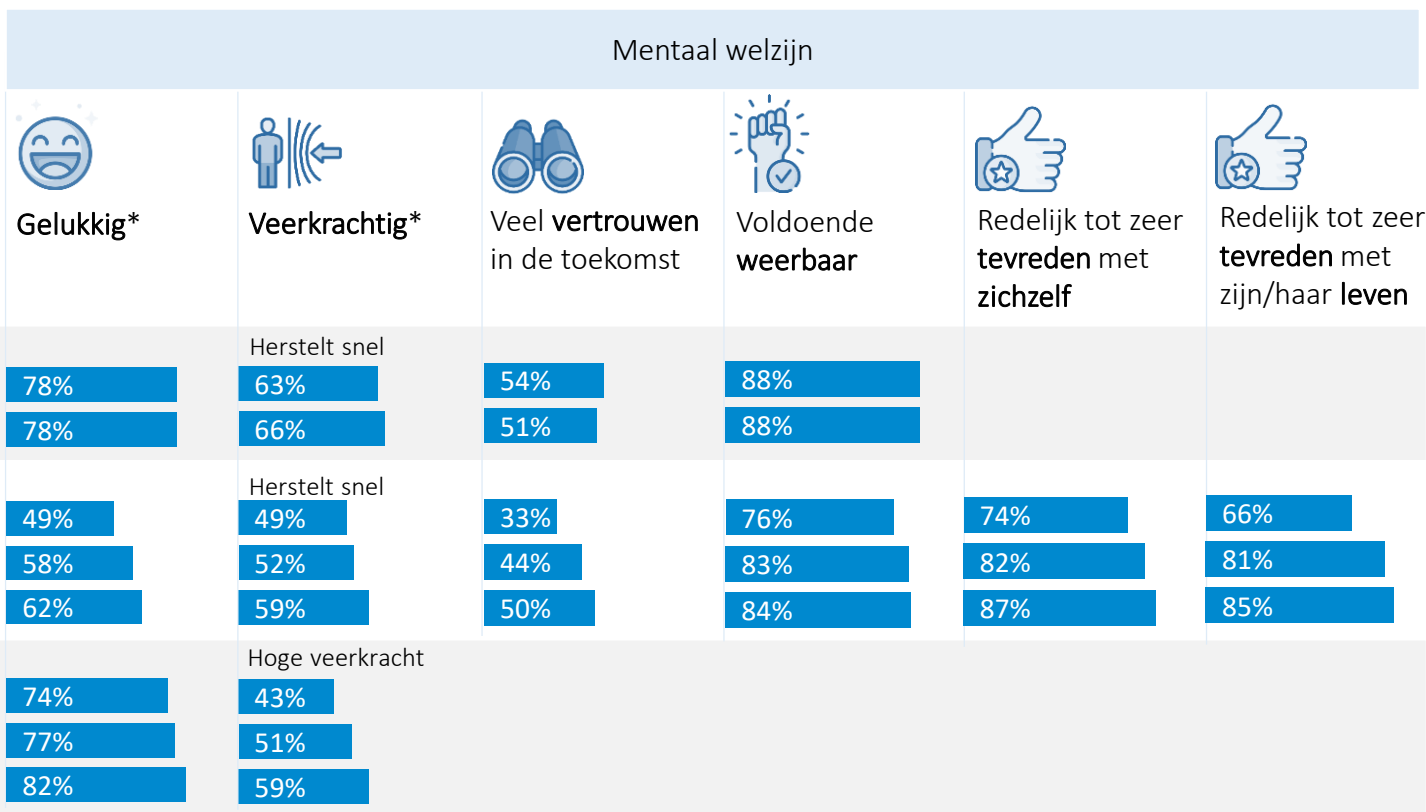

Jongvolwassenen (16-25 jaar)

Volwassenen & ouderen
(18 jaar en ouder)

Voor Kinderen is uitsplitsing naar opleiding niet mogelijk.

*Dit onderwerp is niet bij elke leeftijdsgroep hetzelfde nagevraagd en daardoor niet direct te vergelijken tussen alle verschillende leeftijdsgroepen.

Mentale problemen

		 Eenzaam*	 Vaak/veel stress*	 Psychische klachten	 Suicide-gedachten
Opleiding					
	Vmbo	31%	43%	28%	23%
	Havo/vwo	32%	49%	30%	24%
	Geen, vmbo, mbo1	75%	50%	62%	54%
	Mbo2/3/4, havo, vwo	64%	46%	51%	34%
	Hbo, universiteit	57%	47%	50%	24%
	Geen, basis, vmbo, mbo1	57%	18%	23%	13%
	Mbo2/3/4, havo, vwo	49%	25%	22%	14%
	Hbo, universiteit	44%	19%	16%	6%

*Dit onderwerp is niet bij elke leeftijdsgroep hetzelfde nagevraagd en daardoor niet direct te vergelijken tussen alle verschillende leeftijdsgroepen.

Veranderingen over tijd

Toename mentale druk

De mentale gezondheid van jeugd, volwassenen en ouderen is op veel vlakken verslechterd, vooral tussen 2020 en 2022. Er is een afname in geluk en weerbaarheid en een toename in psychische klachten, angst- en depressieklachten, suïcidegedachten en eenzaamheid. Alleen stress is niet toegenomen. Deze kernboodschap is gebaseerd op de volgende cijfers:

Kinderen (0-11jr)

Jeugd (klas 2 en 4)

Volwassenen & ouderen (18 jaar en ouder)

Voor Jongvolwassenen is vergelijking over de tijd niet mogelijk.

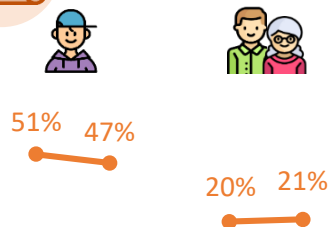
Gelukkig

2009 2013 2015 2019 2021

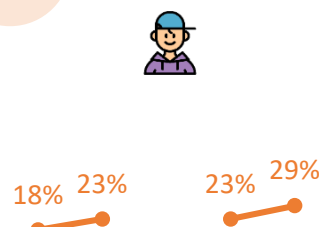
Vaak/veel stress*

2019 2021 2020 2022

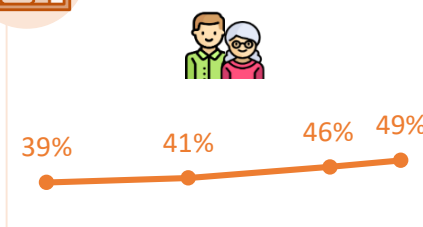
Psychische klachten

2009 2013 2015 2019 2021

Eenzaam

2012 2014 2016 2018 2020 2022

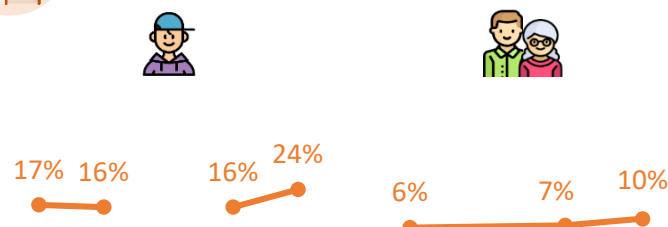
Voldoende weerbaar

2018 2022 2015 2019 2021

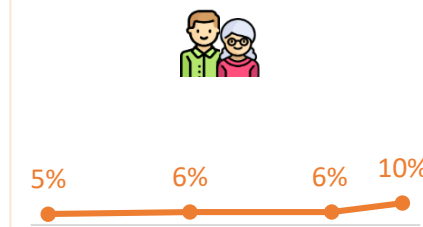
Suïdegedachten

2009 2013 2015 2019 2021 2016 2018 2020 2022

Hoog risico op angststoornis/depressie

2012 2014 2016 2018 2020 2022

*Dit onderwerp is niet bij elke leeftijdsgroep hetzelfde nagevraagd en daardoor niet direct te vergelijken tussen alle verschillende leeftijdsgroepen.

Colofon

Uitgave

GGD Kennemerland
team Advies & Onderzoek
november 2023

Contactpersoon

Daniëlle Kramer, Onderzoeker publieke gezondheid
onderzoek@ggdkennemerland.nl

Afbeeldingen

Iconen: flaticon.com
Vector voorkant: freepik.com

Overname van gegevens is toegestaan,
mits voorzien van bronvermelding.